ISSN 2181-7138

МУҒАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

Илимий-методикалық журнал

2024

2/1-сан

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы Жоқарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының 25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз ҳәм хабар агентлиги тәрепинен 2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды. №01-044-санлы гуўалық берилген.

Нөкис

2/1-сан *2024*

март

Шөлкемлестириўшилер:

Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендириў Министрлиги, ӨЗПИИИ Қарақалпақстан филиалы

Редактор:
А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Айтмурат АЛЬНИЯЗОВ
Сапардурды АБАЕВ
Адхамжон АБДУРАШИТОВ
ХАЙРУЛЛА АЛЯМИНОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ
Алишер АЛЛАМУРАТОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Интизар АБДИРИМОВА
Тўлқин АЛЛАЁРОВ
Марифжон АХМЕДОВ
Умида БАҲАДИРОВА
Фархад БАБАШЕВ
Ботир БОЙМЕТОВ
Гулзода БОЙМУРОДОВА
Шахло БОТИРОВА
Маманазар ДЖУМАЕВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Алишер ЖУМАНОВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Холбой ИБРАГИМОВ
Шохида ИСТАМОВА
Умида ИБРАГИМОВА
Лола ИСРОИЛОВА
Меруерт ПАЗЫЛОВА
Асқарбай НИЯЗОВ
Сабит НУРЖАНОВ
Захия НАРИМБЕТОВА
Хушбоқ НОРБЎТАЕВ
Улфат МАҲКАМОВ
Уролбой МИРСАНОВ
Сафо МАТЧОН
Шукурилло МАРДОНОВ
Камаладин МАТЯКУБОВ
Раъно ОРИПОВА
Бахтиёр РАХИМОВ
Фурқат РАЖАБОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Барлықбай ПРЕНОВ
Дилшода САПАРБАЕВА
Феруза САПАЕВА
Зайниддин САНАҚУЛОВ
Қаҳҳор ТУРСУНОВ
Амина ТЕМИРБЕКОВА
Нурзода ТОШЕВА
Куанишбек ТУРЕКЕЕВ
Тажибай УТЕБАЕВ
Амангелди УТЕПБЕРГЕНОВ
Мамбеткерим ҚУДАЙБЕРГЕНОВ
Амангелди КАМАЛОВ
Вохид КАРАЕВ
Гулмира ҚАРЛЫБАЕВА
Ризамат ШОДИЕВ
Зафар ЧОРШАНБИЕВ
Рустам ФАЙЗУЛЛАЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Тармиза ХУРВАЛИЕВА
Умид ХОДЖАМҚУЛОВ
Жавлонбек ХУДОЙБЕРГЕНОВ
Гулрухсор ЭРГАШЕВА
Гавхар ЭШЧАНОВА
Қонысбай ЮСУПОВ

МАЗМУНЫ

ТИЛ ҲӘМ ӘДЕБИЯТ

Achilov M.N. Tibbiy ta'limda lingvistikaning o'rni va o'qitish metodikasi ... 7
Shukurjanova S.A. Farmasevtika sohasida o'zbek tilining o'rni ... 12
Matyusupova Sh.B. Lotin tilini o'rganishda samarali oflayn usullarini o'rganish ... 18
Ibragimov F.B. Rus tilini o'qitish metodikalaridan foydalanish ... 24
Ergasheva F.A. Kasbiy lingvistik kompetensiyani rivojlantirishda lingvokognitiv yondashuvning ahamiyati ... 29
Mustafokulova X.A. Xorijiy tillarni o'qitishda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ... 34
Isanova Z. Ko'p tillik kompetensiya va uning mazmuni ... 40
Юлдашева Ф.Т., Темирова Ш.Г. Современные методы и подходы в изучении языка ... 46
Абдужалилова Н. А. Формирование компетенций студентов медицинского ВУЗа при изучении латинского языка ... 51
Камолова Г. О некоторых сложностях изучения русского языка иностранными учащимися ... 61
Muxammedova O.A. Development of the form of communicative competences of the russian language system in medical education ... 66
Abdullaeva O.I., Halimov M., To'ychiyev D.E. Exploring the efficacy of interactive methods in teaching English ... 74
Deleverkhanova L.K. Thematic classification of foreign language inclusions in internet media of tourism industry: ethno-tourism ... 80
Shirinqulova Sh. M. Systematic linguistic synthesis of medical terms and their place in terminology ... 85
Karamatova Z. F. The connection and transformation of elegy and marsiya with poems in the form of memoirs ... 93
Mukhamedjanova S., Gulov M. Different approaches to second language in the process of teaching ... 99
Normuminova X.A. The use of artificial intelligence in teaching a foreign language ... 104
Ibragimova Z.N. Interactive methods of teaching english ... 111
Ashurova F.L. The functions of aphoristic units in the language ... 117
Abdazova A.R. The role of english terminology in the expression of environmental information in the mass media ... 125

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Toshmatova Sh., Ernazarov Z.M. Zamonaviy biologiya fanini o'qitish metodikasi ... 136
Жўрабоев М. Таълимни модернизация қилишнинг ижтимоий-иқтисодий омиллари ... 140
Tolipova O.I. Oliy ta'lim tashkilotlari talabalarining kreativligini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari ... 148
Shermatova Yo.S. Bo'lajak logopedlarning nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarning ota-onalari bilash ishlashga o'rgatish ... 153
Boltayeva R.A., Bekmirzayev M.X. Oliy ta'lim muhitida pedagogik-psixologik diagnostikaning o'rni ... 158
Aburaximov Sh.A. Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahorat va kreativlikni rivojlantirish yo'llari ... 163
Abdullayeva R.A., Saitnazarova U.N. Ta'limda didaktik o'yin texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi ... 167
Bekimbetova G.N. O'quv adabiyotlarda tabiiy xom ashyo va ularning qayta ishlash mahsulotlarining yoritilishi ... 173
Davronova M.U. Bo'lajak mutaxassislarni loyihalash kompetentsiyalarini rivojlantirish metodikasi ... 178

Абдурахмонова Х.Г. Бошқарув маданиятининг тушунчаси, моҳияти ва асосий жиҳатлари ... 187
Абдуолимова М.А. Педагогик фаолиятда мулоқот этикасининг ўзаро фалсафий муносабатлари ва хусусиятлари ... 193
Gadayev D.R. Tayanch kompetensiyalarning pedagogik jarayondagi roli ... 198
Muhamadiyeva N.Q. Milliy hunarmandchilikni rivojlantirish mexanizmlari ... 206
Mamajonova K.A. Ta'lim tizimi va ishlab chiqarish korxonalari integratsiyasida maqsadli kasbga tayyorlash imkoniyatlari ... 212
Ro'ziyeva N.A. Talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda jadid ma'rifatparvarlarining ijtimoiy-axloqiy qarashlari ... 219
Saliyeva N.S. Zamonaviy pedagogik tehnologiyalar va ularning ta'lim tizimidagi roli ... 227
Raimov S.S. Zahiradagi ofitserlarning xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish pedagogik jarayon sifatida ... 236
Karimova N.X. Pedagogik muloqot tushunchasi adabiyotlarda o'rganilishi ... 242
Safarov F.S. Innovatsion texnologiyalarni o'quv jarayonlarida qo'llash va loyihalashni takomillashtirish ... 248
Yakubova M., Maxarova R. Bo'lajak tarbiyachilarning axborot komitentligini rivojlantirishning mazmuni ... 255
Пўлатов Ш.П. Умумий ўрта таълимни муассасасини инновацион бошқаришда кластерли ёндашув стратегияси ва модели ... 258
Muxamedjanova S., Ostonova N. Loyiha texnologiyalarining madaniyatlararo kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdagi roli ... 267
Ғаффарова М.Қ. Коммуникатив тўсиқларнинг психолингвистик аспекти ... 273
Каримова Ф.Н. Формирование когнитивной компетенции у студентов ... 278
Rukhiddinov Kh. Theoretical foundations of improving the listening comprehension of blind students through interactive methods ... 284
Ravshanova G. Technology for development of creative competence of future teachers ... 295

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲӘМ РУЎХЫЙЛЫҚ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Sharipova O.A. Abdurauf Fitrat ilmiy merosida oila va xotin-qizlar masalasi ... 300
Atadjanova D.U. Imom Moturidiy va Abul Muin Nasafiylarning asarlarida xulqiy go'zallikni qaror toptirishning tarbiyaviy usul va vositalari ... 305
Qahharova M.L. Uchinchi Renessans sharoitida talabalarni kasbga qiziqtirishda hadislardan foydalananishning tarbiyaviy ahamiyati ... 310
Karimova N.R., Ibroximjonovna Sh.B. Amir Temur ahloqiy qarashlarining tarbiyaviy ahamiyati ... 315
Turemuratova A.B., Erjanova V.Q., Kubeysinova N.M. Talabalarning milliy qadriyatlarga asoslangan dunyoqarashini oshirishning tarbiyaviy ahamiyati va pedagogik tahlillari ... 321
Mamadaliev M. Mutafakkirlar ilmiy merosida olamni anglash va yoshlar ma'naviyatini shakllantirish masalalari ... 326
G'aniev D.G'. Bo'lajak mutaxassislarda oilaviy qadriyatlarni shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik zarurat sifatida ... 332
Каримова Н.Я. Воспитание молодёжи на основе национальных и религиозных ценностей как социальная необходимость ... 338

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Rahmonov Z. Oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalaridan foydalanib o'qitishning o'ziga xos kompetensiyaviy asoslari ... 344
Islomov S.M., Dolliyeva D.A. To'g'ri burchakli uchburchakda medianalar va bissektrisalar kesishgan nuqtalari orasidagi masofani topish usullari ... 348
Axmedova M.T. Elektron ta'lim muhitida talabalarni libos dizayni bo'yicha yetuk mutaxassis qilib tayyorlash ... 352

Eshaliyev U.S. Informatika fani bo‘lajak o‘qituvchisining kasbiy kompetentligini oshirish metodikasi 359
Yakubxonova M. Axborat modellarini qurishda amaliy matematik dasturlardan foydalanish metodikasini takomillashtirish 363
Yalgashev U.M. Oliy o‘quv yurtlarida talabalarga virtual laboratoriyalarni o‘tishda, vizualizatsiya va natijalarni olishning o‘ziga hos ahamiyati 369
Mavlanov S. P. Bo‘lajak muhandislarni tayyorlashda kompyuterda loyihalash dasturlarining zamonaviy yondashuvlari 377
Hamdamov F.R. Kasb-hunar maktablari o‘quvchilarining loyihalash komptentligini rivojlantirishda informatika va axborot texnologiyalari fanining o‘rni 382
Сакбаева В.В. Техника олий таълим муассасалари талабаларининг прагматик компетенцияларини ривожлантириш методикасини такомиллаштиришнинг назарий асослари 386
Сиддиков З. Х. Математические компетентности и взаимосвязь анализа, синтеза, сравнения в процессе мышления 392

БАСЛАЎЫШ КЛАСС, МЕКТЕПКЕ ШЕКЕМГИ ТӘРБИЯ

Shodmonov F.A. Tabiat bilan tanishtirish orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik madaniyatni rivojlantirish 397
Nazarova S.I., Quramboyeva O. J. Maktabgacha yoshdagi bolalarni kreativligini oshirish va kreativ yondashuv asosida mashg‘ulotlarni tashkil etish 401
Imamova N.Z. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida noodatiy metodlardan foydalanish orqali bolalarning kreativligini qo’llab quvvatlash 406
Mamaraximova N.I. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarning ijodiy tafakkurini shakllantirish yo‘llari 411
Zaripova M.B. Boshlang‘ich sinflarda jahon adabiyoti namunalarini o‘rganish orqali o‘quvchilar og‘zaki nutqini o‘stirishning metodik tamoyillari 420
Абдурахмонова Х. Г. Мактабгача таълим ташкилотини бошқаришда раҳбарнинг маданияти 430
Umaraliyev D.U. Regarding the implementation of the cluster-modular method in the educational context of physical education for primary school students 435

ТАСВИРИЙ САЪНАТ

Sulaymanov T.A. Talabalarning plener rangtasvir san’atini tahlil qilish va mahoratini oshirish bo’yicha pedagogik yondashuvlar 442

ФИЗИКАЛЫҚ ТӘРБИЯ ҲӘМ СПОРТ

Muxsinov Sh.U. 13-15 yoshli futzalchilarning texnik-taktik faoliyatini musobaqa jarayonida pedagogik nazorat qilish samaradorligi 448
Abdullayev Ya. M. Bo’lajak jismoniy tarbiya o’qituvchilariga harakatli o’yinlarni o’rgatish uslubiyati 454
Sharipov X.A. Jismoniy tarbiya vositalari orqali talablarning ruhiy-emotsional hovlatini tartibga solish 460
Sultonov B.A., Mamanazarova A.B. Suzishni o‘rgatishda o‘yin usulining ahamiyati 467
Namazov Z.A. Voleybolchilarni maxsus jismoniy tayyorgarlik orqali texnik-taktik harakatlarini takomillashtirish usullari 473
Eshbayev X.A. Milliy sport turlari va xalq o’yinlarni tiklash va rivojlantirish 482
Qayumov Sh. A. Innovatsion tizimlar asosida talabalarda sport va salomatlik immunitetini rivojlantirishning pedagogik strategiyalari 488
**O`ralov J.R.** Ayollar futbolini rivojlantirishning istiqboli yo`llari haqida 492
Эгамбердиев Р.Н. Педагогические и психологические требования к тренерам-наставникам

по спортивным играм 498
Niyazov As.T. Acmeological approach in improving the technology of developing physical qualities in students 502
Toshpo'latov E. B. Organizing methodological tasks in higher education for the academic discipline of «Physical education» into clusters 508

ТИЛ ҲӘМ ӘДЕБИЯТ

TIBBIY TA‘LIMDA LINGVISTIKANING O‘RNI VA O‘QITISH METODIKASI

Achilov M.N.
Toshkent tibbiyot akademeyasi
Pedagogika, psixologiya va tillar kafedrasi

Tayanch so ‘zlari: lingvistika, psixologiya, psixo-lingvistika, pedagogika, induktiv deduktiv.

Ключевые слова: языкознание, психология, психолингвистика, педагогика, индуктивно-дедуктивный подход.

Key words: linguistics, psychology, psycho-linguistics, pedagogy, inductive-deductive.

Kirish. Tibbiy oily ta‘lim muassasalarida Lotin tili va tibbiy terminologiya fanidan ta’lim berish va ta’limdagi o‘quv-tarbiya jarayonini takomillashtirish davrning muhim masalalaridan biridir. Bu talabalarda lingvistik tushunchalarni rivojlantirish, pedagogika, falsafa, mantiq, psixologiya va boshqa bir qator fundamental fanlarda o‘rganiladigan xususiyatlar va qonuniyatlarni bilish kerakligini anglatadi. Lingvistik tushunchalarni rivojlantirish darajasi turli insonlarda turlicha bo‘ladi. Uning shakllanishi doimiy mashq qilishni talab qiladi. Ruhshunoslarning fikriga qaraganda, lingvistik tushunchalarni shakllantirish muammosi murakkab va serqirralidir. O‘zining mohiyati bo‘yicha har bir fikr ijodiy, past yoki yuqori darajaning mahsulidir. Har bir fikr - izlanish va yangilikni yaratish hamda uni ommalashtirishga qaratilgan mustaqil harakatdan iborat.

Talabalarda lingvistik rivojlanish qonuniyatlarini va lingvistikani maqsadli o‘qitish jarayonida bu rivojlanishni ta’minlovchi pedagogik sharoitlarni o‘rganish muhim ahamiyatga ega.

Maqolamizda quyidagi maqsadlarni oldimizga qo‘ydik:
– *Tarixiy sharh va lingvistika ta’limi texnologiyalarining hozirgi holati;*
– *lingvistik terminologiyani egallash;*

- *Kognitiv qiziqishlarni, lingvistik qobiliyatlarni, mantiqiy fikrlashni, vizual fikrlashni, algoritmik fikrlashni rivojlantirish;*
- *Fikrning ravshanligi va aniqligi, lingvistik nutqni rivojlantirish;*
- *Olingan lingvistik bilimlarni mustaqil amaliy faoliyatda, shu jumladan keng tarqalgan texnologik ob’ektlar va kompyuter texnikasi bilan ishlash elementlarida qo‘llash qobiliyatini egallash;*
- *O‘ziga o‘quv va kognitiv faoliyati natijalariga nisbatan mulohaza yuritish qobiliyatini shakllantirish.*

Talabalarda lingvistik ta’limining paydo bo‘lishi o‘rgatishning maqsadlari moddiy va pragmatik o‘rgatish maqsadga muvofiq bo‘lib bunda, o‘qitishning muhim kamchiligi shundan iboratki, lingvistik materialni o‘zlashtirishda asosiy e’tibor faqat yodlashga qaratilgani hisoblanadi.O‘quv natijalarining sifatini nazorat qilish ko‘plab fanlar bo‘yicha mazmundagi muvaffaqiyatga erishishga qaratilgan va o‘quv jarayonida talabalarda rivojlanishni hisobga olish muhim ahamiyatga ega.

Tibbiy ta’lim muassasalarida lingvistika darslarini tashkil etish va o‘tkazish talabani lingvistik maqsadlarga erishish uchun eng samarali ta’lim jarayonini ta’minlaydigan pedagogik shartlarni ajratib ko‘rsatamiz bular: ilmiy-uslubiy, o‘quv-moddiy, axloqiy-psixologik va tashkiliy-pedagogik.

Tibbiy terminlarni o‘qitish va lingvistik tasavvurlarni kengaytirishda quyidagi maqsad va vazifalarni bajarish ham muhim ahamiyatga ega:

1) Ta’lim-tarbiya jarayonida qo‘llaniladigan metod va usullarni axborot texnologiyalari asosida tashkil qilish;

2) Talabalarga psixo-lingvistika fanidan har tomonlama bilim berishda talabalarning imkoniyatlari va zamon bilan bog‘lab olib borishning zarurligini isbotlab o‘tish;

3) Lingvistik tushunchalarni shakllantirish bo‘yicha materialni takomillashtirish;

4) Talabalarda elementar lingvistik tushunchalarini shakllantirish jarayonini tashkil etishning samarali didaktik vositalari, usullari va turli shakllarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish;

5) Talabalarda lingvistik tushunchalarini shakllantirishda uzluksizlikni amalga oshirish.

Talabalarning o‘zi mantiqiy zanjirlarni to‘g‘ri tuzishi qiyin, shuning uchun fikrlashni shakllantirishda yetakchi rol o‘qituvchiga tegishli. Har qanday dars talabalarda lingvistik fikrlashni rivojlanishiga, ta’lim asoslarini qo‘llashni, ishda lingvistik fikrlash asoslarini rivojlantirishning innovatsion texnikasi va usullaridan faol foydalanishni talab qiladi.

Talabalarda lingvistika kabi murakkab fan asoslarini o‘rgatish zamonaviy pedagogikada muhim o‘rin tutadi. Uning asosiy yo‘nalishi mantiqiy qobiliyat va g‘oyalarni shakllantirish, aqliy faoliyatni rag‘batlantirish, talabalarda ixtirochiligini rivojlantirishdir. Talabalarning har qanday darsi eng sodda qarorlarni ishlab chiqishga, nutqning grammatik jihatdan to‘g‘ri burilishlarini rivojlantirishga qaratilgan. Lingvistik mashg‘ulotlar talabalarda fanni yanda chuqurroq o ‘rganishga imkoniyat yaratadi.

Lingvistika bo‘yicha darslar davomida o‘qituvchi nafaqat asosiy ta’lim vazifalarini bajaradi, talabalar ta’lim funksiyalarini amalga oshirishga yordam beradi. O‘qituvchi tarbiyalanuvchilariga o‘zini tutish qoidalari, ularda uyushqoqlik, mehnatsevarlik to‘g‘risida tushuncha beradi. Talabalarga lingvistik ko‘nikmalarni singdirish bazasi sifatida didaktik usullardan ham qo‘llaniladi: izchillik, individuallik va boshqalar. Professor-o‘qituvchilarning talabalarga beradigan lingvistik bilim-ko‘nikmalari talabalarda rivojlanish darajasini hisobga olgan holda yanada murakkablashadi. Takrorlash uchun maxsus rol o‘ynash o‘yinlari qo‘llaniladi. Lingvistika talabalar uchun sevimli mavzuga aylanadi, ular o‘qituvchining topshiriqlarini mamnuniyat bilan bajaradilar, o‘qituvchi tomonidan berilgan savolga javob topish uchun mavzulardagi o‘xshashlik va farqlarni izlaydilar, kichik tafsilotlarga e’tibor berishadi. O‘qituvchilar tomonidan turli xil pedagogik metodlarni qo‘llashni o‘z ichiga oladi: vizualizatsiya, o‘yin texnologiyalari, og‘zaki suhbatlar, ochiq o‘yinlar, frontal so‘rovnomalar.

Lingvistik ko‘nikmalarni shakllantirishda professor- o‘qituvchilar talabani rag‘batlantiradigan daqiqalarni topishi kerak. Har bir bosilgan qadam talaba uchun mantiqiy ko‘nikmalarning erta rivojlanishiga, lingvistikaga qiziqishning oshishiga yordam beradi. Bir talabalarning yutuqlarini boshqa talabalarning natijalari bilan taqqoslash mumkin yoki talabalarning individual o‘sishini tahlil qilishga e‘tibor berish lozim. O‘qituvchi o‘z ishida o‘zining talabalarida chinakam qiziqish uyg‘otadigan usul va uslublardan foydalanishi kerak. Majburiyat ostida mashg‘ulotlar foydali bo‘lmaydi, aksincha, ular lingvistikaga nisbatan salbiy munosabat shakllanishiga olib keladi. Talaba va uning ustozi o‘rtasida shaxsiy aloqa va do‘stona munosabatlar mavjud bo‘lganda, ijobiy natija kafolatlanadi.

Tadqiqot va loyihalash usullari talabalarda qiziqishni rivojlantirishga yordam beradi. Lingvistik faoliyatni rivojlantirishda o‘qituvchi talabalarda har tomonlama rivojlanishiga hissa qo‘shadigan bunday ish shakllari va usullarini tanlaydi. Tibbiy ta’lim muassasalaridada, birinchi navbatda, mashg‘ulotlarning mazmuni emas, balki kelajak talabaning shaxsini shakllantirish.

Professor mashg'ulotga tayyorlanar ekan, dastur mazmunini sinchiklab oʻrganadi. Lingvistik bilimlar talabalarga qat'iy aniqlagan sistema va izchillikda beriladi, bunda yangi materiallarni talabalar oʻzlashtira oladigan boʻlishi kerak. Har bir vazifa bir qator kichik topshiriqlarga boʻlinadi. Masalan, talabalar guruhi tana a'zolarini bo'laklarga bo'lish bilan tanishtirish ketma-ketlikda so 'zlarni o'rganish orqali amalga oshiriladi ya'ni talabalar birinchi mashg'ulotda buyumlarni ikkita teng qismga bo'lib o'rganadilar, ikkinchi mashg'ulotda esa teng ikkiga bo'linadigan buyumlar haqidagi tushunchalari kengaytiriladi va shunga mos lug'ati aktivlashtiriladi. Shunday qilib, dasturning har bir bo'limi ketma-ket oʻtkaziladigan bir necha mashg'ulotda amalga oshiriladi. Talabalarning bilimlari mashg'ulotdan mashg'ulotga kengayadi, aniqlashtiriladi va mustahkamlanadi.

Talabalarga lingvistik bilimlarni tushuntirishda bir bo'limidan ikkinchi bo'limiga o'tishda o'tilganlarni takrorlash, yangi bilimlarni o'zlashtirilgan bilimlar bilan bog'lashni ta'minlash katta ahamiyatga ega. Yangi materialni o'rganish jarayonida o'tgan materialni takrorlash talabalarda bilimlarini chuqurlashtiribgina qolmay, balki ular e'tiborini yangi materialga qaratish, uning puxta o'zlashtirishiga imkon beradi.

Odatda yangi mavzuni uch – besh mashg'ulot davomida, oldin uning birinchi qismida, keyinroq ikkinchi qismida o'rganiladi. Mavzuni ikki hafta, ba'zan uch hafta o'tganidan keyin takrorlash kerak. Eski materialga qaytish davri borgan sari dasturning har bir o'rganilgan bo'limi o'quv yili oxiriga qadar professor-o'qituvchilarning fikr doirasida bo'lib turishi kerak. Shu munosabat bilan bir mashg'ulotning o'zida dasturning bir bo'limiga oid masalalar o'rganilishi va takrorlanishi mumkin. Lingvistik tushunchalarning talabalarga berilishi izchil o'rganishini va ularda lingvistik bilimlar sistemasini shakllantirishni ta'minlashi mumkin bo'ladi. Lingvistika o'qitishda mashg'ulotning har xil turidan foydalaniladi. Mashg'ulot turi uning mazmuni bilan aniqlanadi. U yangi materialni o'rganishga yoki o'tilganlarni takrorlashga, bir qator mashg'ulotlarning materiallarini umumlashtirishga yoki talabalarda bilimlarini tekshirishga bag'ishlanadi.

O'qitish tajribasida quyidagi sistema ham muhim ahamiyatga ega ya'ni eng ko'p o'rinni oladi, ularning birinchi qismida sakkiz, o'n daqiqqa davomida yangi material o'rganiladi, ikkinchi qismida esa oldingi mashg'ulotlarda olingan bilim va ko'nikmalar mustahkamlanadi, oxirida esa talabalar ilgari o'zlashtirilgan bilimlarni takrorlashadi.

Yangi materialni o'zlashtirish talabalarn ko'proq zo'riqishni talab qiladi. Shu sababli mashg'ulot oxirida tanish materialni kiritish biroz bo'shashish

imkonini beradi. Masalan: mashg‘ulotning tuzilishi dastur bo‘limlarining hajmi, mazmuni, ko‘rgazmaliligi, tegishli bilim va ko‘nikmalarning o‘zlashtirish saviyasi va boshqa omillarga shunga bog‘liq. Shu bilan birga guruhda yangi mavzu bo‘yicha birinchi mashg‘ulot, odatda, to‘liq o‘rganishga bag‘ishlanadi, takrorlash yangi materialning o‘tilishi munosabati bilan yoki mashg‘ulotning oxirida o‘tkaziladi. Undan keyingi mashg‘ulotlar berilgan mavzu bo‘yicha ham, oldingi mavzular bo‘yicha ham, oldingi mavzular bo‘yicha ham materialni mustahkamlashga bag‘ishlanadi.

Adabiyotlar:

1. Norquliyevich, A. M. (2023). Extralinguistic Analysis of Phraseologisms.
2. Norquliyevich, A. M. (2023). The Role of Ethnography in the Analysis of Phrases and Units.
3. Achilov, M. N. (2023). Fonetik so’z yasalishi ibora va o’xshatishlarda. Academic research in educational sciences, 4(TMA Conference), 80-83.
4. Norquliyevich, A. M. (2022, November). Lotin tilidagi nominal so’z yasalish hodisasi va uning reflekslari. In Proceedings of International Conference on Educational Discoveries and Humanities (Vol. 1, No. 3, pp. 144-146).
5. Ачилов, М. Н. (2021). Фразеологизмларнинг экстралингвистик таҳлили (Doctoral dissertation).
6. Ачилов, М. Н. (2021). Ибора ва бирликларнинг таҳлилида этнографиянинг роли.
7. Norkulievich, A. M. (2021, November). Extralinguistic analysis of phraseologies. In Archive of Conferences (Vol. 22, No. 1, pp. 77-79).
8. Ачилов, М. (2022). Коhверсиоhный способ словообраЗоваhия bо фраhцускоm языке.
9. Achilov, M. N. (2023). Fonetik so’z yasalishi ibora va o’xshatishlarda. Academic research in educational sciences, 4(TMA Conference), 80-83.

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqolamizda tibbiy oily ta‘lim muassasalarida talabalarga lingvistakaning o‘rni, hamda uni o‘qitish metodikasi haqida qisqacha ma‘lumot berib o‘tamiz. Bundan tashqari lingvistik tushunchalarni rivojlantirish uning shakllanishi, muammolari, mohiyati bo‘yicha turli xil fikrlar yuritilgan. Lingvistik tushunchalarni rivojlantirish mahsulining yuqori darajadagi yangiligi, unga erishish jarayonining o‘ziga xosligi va aqliy rivojlanishga sezilarli ta’sir ko‘rsatishi maqolamizda o‘z ifodasini topgan.

РЕЗЮМЕ

В этой статье мы предоставим краткую информацию о роли языкознания и методике его преподавания студентам медицинских и семейных образовательных учреждений. Кроме того, существуют различные мнения о развитии лингвистических понятий, их формировании, проблемах и сущности. В нашей статье выражен высокий уровень новизны продукта развития языковых понятий, своеобразие процесса его достижения и значительное влияние на психическое развитие.

SUMMARY

In this article, we will provide brief information about the role of linguistics and the methodology of teaching it to students in medical and family educational institutions. In addition, there are various opinions on the development of linguistic concepts, its formation, problems, and essence. The high level of novelty of the product of development of linguistic concepts, the uniqueness of the process of achieving it and the significant impact on mental development expressed in our article.